

KAIJA SAARIAHO

ONLY THE SOUND REMAINS

*Libretto säveltäjän muokkaama Ezra Poundin
ja Ernest Fenollosan englanninkielisistä
Nō-näytelmien käännöksistä*

ALWAYS STRONG

I Preludi

KUORO

Muuttuvainen Tsunemasa,
alati värähtelevä...
Sodzu Giokei.

II Pappi

PAPPI

Olen Giokei,
Ninna-jin temppelin vartija.
Tajima no Kami Tsunemasa,
Tsunemasa kuului Tairan sukuun.
Keisari rakasti Tsunemasaa,
kun tämä oli vielä poika.
Mutta Tsunemasa kuoli kauan sitten
läntisten merten taistelussa.
Ja tämän luutun
nimeltään Sininen vuori
keisari antoi hänelle
ennen taistelua.
Uhraan tämän luutun
Tsunemasan hengelle
juomauhrin sijasta.
Teen muistopalveluksen
hänen kunniakseen.

III Palvelus

KUORO

Tajima no Kami Tsunemasa.
(Toimittavat palveluksen Tsunemasan hengelle)

IV Ensimmäinen dialogi

PAPPI

Vaikka on keskiyö,
näen ihmishahmon,
himmeän hahmon
tuolla valossa.
Jos olet henki, kuka olet?

HENKI

Minä olen Tsunemasan henki.
Sinun seremoniasi toi minut tänne.

PAPPI

Onko se Tsunemasan henki?
En erota hahmoa kunnolla,
kuulen vain äänen.

HENKI

Jää vain hauras ääni.

PAPPI

Mutta minä näin hahmon, ihan varmasti.

HENKI

Hahmo on siellä jos näet sen.

PAPPI

Minä näen sen.

HENKI

Näetkö aivan varmasti?

PAPPI

Näenkö sinut vai enkö näe?

V Valitus

KUORO

Muuttuvainen Tsunemasa,
kaikkeudessa värähtelevä,
palasi ja katsoi alas maailmaan.
Hänen äänensä kuului siellä,
ääni vailla muotoa.
Kukaan ei häntä nähnyt,
mutta hänen henkensä näki.
Unikuva, joka katseli
meidän maailmaamme.

VI Toinen dialogi

PAPPI

Miten outoa! Tsunemasa!
Hahmo oli juuri tuolla mutta hävisi.
Jää vain hento ääni.
Ehkä vain unen harsoa.
Se oli palkkio seremoniasta.

HENKI

Kun olin nuori, menin hoviin.
Saatoin nähdä siellä elämää.
Olin suuressa suosiossa.
Minulle annettiin keisarin luuttu.
Juuri se, joka sinulla on.
Luutun nimi on Sininen vuori.
Pidin sitä mukanani
maailmalla kulkiessani.

VII Välisoitto

KUORO

Hän piti luuttua mukanaan tässä maailmassa,
mutta nyt hän soittaa Buddhan musiikkia.

PAPPI

Ottakaa esiin kielisoittimenne
ja seuratkaa hänen musiikkiaan.

HENKI

Minä johdan teitä näkymättömistä.

VIII Henki soittaa

IX Keskiyön soitto

PAPPI

On koittanut keskiyö.
Me esitämme keskiyön soiton,
Yabanrakun.

HENKI

Kirkas taivas on peittynyt pilviin.
Sade kulkee raskain askelin.

PAPPI

Ne ravistelevat ruohoa ja puita.

HENKI

Ei se ollut sadetta.
Katso kauemmas.

X Maaginen hetki

KUORO

Kuu riippuu kirkkaana männynoksalla.
Tuuli kahisee kuin sateen riepottelemana.
On maaginen hetki.
Bassokielet kuulostavat sateelta;
pienet kielet puhuvat kuiskauksin.
Matala kieli on syksyn tuuliääni;
kolmas ja neljäs kieli
itkevät kuin vangittu haikara,
kun se ajattelee poikasiaan pimeään laskiessa.
Kukot eivät saa kiekua.
Aamu ei saa sarastaa.

XI Henki

HENKI

Huilun ääni on saanut Shushinrein pilvet liikkeelle.
Pilvestä lennähti feeniks-lintuja.
Ne laskeutuvat soiton myötä.
Surullinen, ihmeellinen musiikki.
Astuin alas tähän maailmaan.
Soitin niin kuin ennen.
Ja olin täällä onnellinen.
Se kaikki on pian ohi.

PAPPI

Näen taas sen saman hahmon.
Voiko se olla Tsunemasa?

HENKI

Olen surullinen näky.
Himmennä valo, jos näet minut.

XII Epilogi-kuoro

KUORO

Sydämen suru leviää
pakenevien liekkien ympärille.
Liekit muuttuvat sankaksi sateeksi.
Hän surmasi miekalla ja tuli surmatuksi.
Punainen veriliekki nousi tulesta,
ja nyt hän itse palaa liekissä.
Hän pyysi meitä himmentämään valon;
hän lensi kuin kesän yöperhonen.
Hänen siipensä pyrähtivät kahisten.
Hänen henkensä on häipynyt pimeyteen.

FEATHER MANTLE

I Preludi

II Aallot

HAKURYO

Aaltojen tuulinen tie Miwo-lahdella
on täyttynyt laivoista
ja perämiesten huudoista.
Hakuryo, kalastaja, perheensä pää,
asuu Miwon karulla mäntymaalla.

KALASTAJA

Tuhannen kukkulan ylle
oli muodostunut outo pilvi.
Sateen kirkastama kuu on noussut
valaisemaan korkeaa taloa.
Raikas, miellyttävä hetki.
Nyt kevään väri tuo tuulahduksensa;
aallot kohoilevat riveittäin
varhaisen sumun alla;
kuu viipyilee vielä,
vaikka emme voi sitä tavoittaa.
Tällainen kauneus ylevöittää mielen.

KUORO

Muistan aina Kiyomin vuoristotien,
lahden jakaantuneen ruohikon,
kaukana häämöttävän
Miwon karun männikön ja vehnänkorret.
Lähtekäämme tavan mukaan.
Käykäämme yhdessä tuulta vastaan,
sillä se puristaa pilviä ja merta.
Miehet ovat palaamassa
edes lähtemättä vesille.
Odottakaa, eikö nyt ole kevät?
Eikö tuulen pitäisi vaieta?
Tämä tuuli on vahvojen honkien
huminaa, valmiina vaikenemaan.
Valmiina vaikenemaan.
Katsokaa miten äänetön ilma on,
tai olisi ilman aaltoja.
Nyt kalastajat laskevat vesille
pienimmätkin veneensä.

III Viitta

HAKURYO

Laskin rantaan Miwossa,
nousen maihin Matsubarassa;
näen rannalla kaiken sen,
mistä puhutaan.
Tyhjä taivas täynnä musiikkia.
Kukkaissade, ihmeellinen tuoksu kaikkialla;
nämä eivät ole tavanomaisia asioita,
eikä myöskään tämä
männynoksalla riippuva viitta.
Kun lähestyn hengittäökseni sen väriä,
tiedostan mysteerin.
Sen värituoksu on mystinen.
Se ei selvästikään ole mikään tavallinen vaate.
Otan sen mukaani ja palaan kotiin,
pidän sitä aarteena luonani
ja esittelen vanhimmille.

HENKI

Se viitta kuuluu hengelle tällä puolella.
Mitä aiot tehdä sille?

HAKURYO

Tällekö? Minä löysin sen.
Vien sen kotiin.

HENKI

Tuo höyhenviitta ei sovi kuolevaisen ylle,
sitä ei ole helppo riuhtaista taivaalla liitävältä hengeltä.
Sitä ei ole helppo saada eikä antaa.
Pyydän, että jätät sen sinne,
mistä sen löysitkin.

HAKURYO

Onko viitta jonkun henkiolennon?
Hyvä on sitten.
Näinä ankeina aikoina minun
tulee pitää harvinaisuus itselläni
ja tehdä siitä kunnioitettu aarre kotiseudullani.
Minun ei pidä palauttaa sitä.

HENKI

Sinä raukka,
ilman sulkaviittaa ei voi lentää,
ei palata läpi eetterin.
Rukoilen sinua: anna viittani takaisin.

HAKURYO

Sanojesi kuuleminen on
antanut minulle, Hakuryolle,
yhä enemmän voimaa.

Vain koska en tyhmyyttäni tunnistanut sitä,
luulet, etten pystyisi ottamaan höyhenviittaa
ja pitämään sitä piilossa,
ja että annan sen takaisin vain koska minua käsketään.

HENKI

Henki ilman viittaansa
on lintu ilman siipiä.
Miten se voisi kiivetä ilmaan?

HAKURYO

Olisiko tämä maailma kovin onneton paikka asua?

HENKI

Olen hädässä, kamppailen, miten saisin...?

HAKURYO

Ei, Hakuryo ei luovuta viittaa.

HENKI

Valtani ei riitä.

HAKURYO

En luovuta sitä.

IV Suru

KUORO

Otsaripa kimaltelee kyynelkasteesta.
Jopa hiuksia koristaneet kukat
nuukahtavat ja kuihtuvat,
kuoleva olento riutuu
silmin nähden.
Suru!

HENKI

Yritän tähyillä taivaankantta:
pilvitie on näkymättömissä ja epävarma.
Olemme eksyneet nousevassa sumussa;
en tunne enää tietä.
Outo, outo suru!

KUORO

Kadehdittava väri ja pilvien ihme
häipyvät näkyvistä taivaalla,
joka oli tuttu asumuksemme.
Kuulemme tuttujen taivaslintujen äänen harvenevan.
Villihanhien äänet ohenevat ilman valtateillä.
Miten syvästi hän kaipaakaan takaisin!
Ulapan aalloilla näkyy lokkeja ja kahlaajalintuja.
Ovatko ne lähdössä vai palaamassa?
Hän kurottaa kevätuuleen,
jotta se nostaisi hänet kohti taivasta.

V Sopimus

HAKURYO

Mitä sanotkaan!
Nyt kun näen sinut surussasi,
ihana taivaallinen,
minä taivun ja haluan palauttaa viittasi.

HENKI

Taivas kirkastuu jälleen.
Anna siis se tälle puolelle.

HAKURYO

Kerro ensin itsestäsi.
Kuka sinä olet, henki?
Maksa minulle taivaallisella tanssilla,
niin palautan viittasi.

HENKI

Mielelläni ja ilolla,
ja sitten palaan taivaaseen.
Sinä saat kaiken toivomasi,
ja minä jätän tänne tanssin,
siitä tulee uusi ilo ihmisille,
ja se on muistotanssi.
Opettele siis tämä tanssi,
jolla voi kääntää kuun palatsin.
Tule tänne opettelemaan se.
Maailman surujen tähden
jätän tämän uuden tanssin
surun raskauttamille ihmisille.
Mutta anna viittani.
En pysty tanssimaan
oikealla tavalla ilman sitä.

HAKURYO

Ei vielä, sillä jos saisit sen,
mistä tiedän, ettet lähtisi palatsiisi tanssimatta
ensimmäistäkään tahtia?

HENKI

Epäily on vain kuolevaisille.
Meillä ei tunneta petosta.

HAKURYO

Olen jälleen häpeissäni.
Saat viittasi.

KUORO

Nuori henki saa nyt asunsa.
Hän pukeutuu erikoiseen viittaansa.
Katsokaa, miten hän liikkuu
sateenkaarihöyhenten tanssissa,
sateenkaaren viitassa.

HAKURYO

Taivaallinen höyhenviitta
myötäilee tuulen liikettä.

HENKI

Kukkaishihat kostuvat sateessa.

KUORO

Hän näyttää tanssivan.

VI Hän tanssii

KUORO

Niin tuotiin nautinnon tanssi,
Suruga-tanssi, pyhään itään.
Hän tanssii...
Valkea kimono, musta kimono...
Kolme, viisi, viiteentoista.
Hengen olemus jakaantuu.
On taivaallisia nymfejä, tähtiä,
yksi kuukauden jokaiselle yölle.
ja jokaisella oma tehtävänsä.

HENKI

Minäkin olen taivaassa syntynyt.
Meitä on monia.
Tämä on kehoni jakaminen,
kuupuu Katsuran hedelmän.
Tämä on yksi osa tanssiamme,
jonka jätän teille
tänne teidän maailmaanne.

VII Kevätusva

KUORO

Kevätusva on levinnyt laajalle;
ehkä villin oliivin kukka kukoistaa
loputtoman saavuttamattomassa kuussa.
Hengen kukikas pääkoriste
puhkeaa väreihin;
se on totisesti kevään merkki.
Tämä ei ole taivas,
mutta täällä on kauneutta,
ja taivainen tuuli kantaa tänne asti.
Oi puhalla, sulje pilvien tuttu polku.
Rannalla on hiljaista.
Maan ja taivaan välissä on vain jalokivaita,
sisä- ja ulkopuolella olevien jumalten välissä,
tähtien tuolla puolen ja pilvettömän kuun alla.

HENKI

Taivaan höyhenpeitosta
ei putoa yksikään höyhen
niin että se ohenisi.

KUORO

Eikä maan kalliopintaa liikaa kuluta
tähtien höyhenviitan pyyhkäisy
kuin harvoin, niin harvoin.
Idän taianomaisessa laulussa
kuuluvat äänet monien, monien:
huilu ja sho ja ja seitsenkielinen soitin
täyttävät avaruuden pilven reunan tuolla puolen,
tanssi täyttää kaikkeuden.
Punainen aurinko maalaa taivaalle
värikylläisten vuorten linjan.
Kukkia sataa ryöpyten;
näissä aalloissa
ei vyöry myrsky vihreän nummen yli,
vaikka siltä näyttää.
Ihmeellinen on valkean pilven hiha
tuiskuttaessaan tänne tuollaista lunta.

VIII Höyhenhiha

HENKI

Elämän tasanko, auringon kenttä,
todellinen perusta, suuri voima.

KUORO

Moninaiset ovat viittasi,
milloin taivaan väreissä,
milloin vihreä vaate.

PUOLIKUORO

Ja nyt kevättä enteilevän usvan viitta,
värituoksu kuin tämän
ihanan neidon hame –
vasen, oikea, vasen!
Kukkasten kahina,
sulkahihaan sujahtaminen;
ne taipuvat ilmassa tanssin myötä.
Tuo kuun värihahmo
saapuu keskiyöllä taivaalle.
Hän esittää kolme kertaa viiden tanssiaan
kaikkien täyttymysten varjona.
Lupausten ympyrä on täyttynyt.

IX Vuoren yllä

PUOLIKUORO

Vähän ajan päästä,
vain vähän ajan,
viitta voi tarttua tuuleen,
joka puhaltaa yli vuoren,
vaikka pilvet ovat tyyntyneet
kuin meren valtaama tasanko.
Fuji on poissa;
Fujin huippu häviää vähän kerrassaan.
Se sulautuu ylempään usvaan.
Näin henki katoaa näkyvistä.